

دستورالعمل تشخیص صلاحیت، تعیین پایه و صدور پروانه اشتغال به کار

ماده ۱۵ آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان (دستورالعمل طرح و اجرا ماده ۱۵ آیین نامه)

مقدمه:

به استناد مواد ۴، ۳۰ و ۳۳ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان (مصوب ۱۳۷۴ مجلس شورای اسلامی) و مواد ۴، ۱۰ و ۱۵ آیین نامه اجرایی آن (مصوبه ۱۳۷۵ هیات محترم وزیران) دستورالعمل تشخیص صلاحیت، تعیین پایه و صدور پروانه اشتغال به کار تهیه و یا تایید نقشه و انجام کارهای ساختمانی (طرح و اجرا ماده ۱۵ آیین نامه اجرایی قانون یادشده) به منظور افزایش سرمایه گذاری در تولید و عرضه مسکن و تسهیل در صدور مجوز مربوط، به شرح زیر جهت اجرا ابلاغ می گردد:

فصل اول - تعاریف:

اسامی، کلمات و اصطلاحات در این دستورالعمل، در معانی تعریف شده به شرح زیر بکار می رود:

۱- **قانون:** قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان.

۲- **آیین نامه:** آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و اصلاحات بعدی آن.

۳- **پروانه اشتغال:** پروانه اشتغال به کار موضوع ماده ۴ قانون.

۴- **اداره کل:** اداره کل راه و شهرسازی استان.

۵- **سازمان:** سازمان نظام مهندسی ساختمان (کشور)

۶- **سازمان استان:** سازمان نظام مهندسی ساختمان استان.

۷- **شخص حقوقی ماده ۱۵ آیین نامه:** در این دستورالعمل شرکت دولتی یا وابسته به دولت یا مؤسسه و نهاد عمومی غیردولتی (به استثنای شهرداری ها) که بطور قانونی وظیفه تهیه و یا تایید نقشه و انجام کارهای ساختمانی را به عهده دارد و متقاضی پروانه اشتغال به کار شخص حقوقی در صلاحیت های مربوط از وزارت راه و شهرسازی یا اداره کل می باشد.

۸- **شرکت:** در این دستورالعمل شخصیتی حقوقی دولتی یا وابسته به دولت بوده و بطور قانونی در اداره ثبت شرکت ها و مؤسسات غیر تجاری به ثبت رسیده و یا تشکیلات سازمانی آن به تصویب مراجع صلاحیت دار رسیده و شأن تشکیل آن ارایه خدمات مهندسی ساختمان در صلاحیت های تهیه و یا تایید نقشه و انجام کارهای ساختمانی می باشد و مسئول واحد فنی آن دارای پروانه اشتغال شخص حقیقی می باشد که مدیریت و مسئولیت آن واحد فنی را برعهده دارد.

۹- **مسئول واحد فنی:** شخص حقیقی دارای پروانه اشتغال که ضمن داشتن مسئولیت صحت طراحی (یا محاسبه) و یا اجرای کارهای ساختمانی، موضوع ماده ۱۶ آیین نامه، مدیریت و مسئولیت واحد سازمانی فنی (شخص حقوقی مربوط را که موضوع فعالیت آن ارایه خدمات مهندسی در صلاحیت های مذکور) می باشد و بطور قانونی به ثبت رسیده و یا تشکیلات سازمانی آن به تصویب مراجع صلاحیت دار رسیده را نیز به عهده دارد.

فصل دوم) شرایط لازم برای متقاضی پروانه اشتغال شخص حقوقی ماده ۱۵ آیین نامه در بخش اجرا:

الف) شخص حقوقی ماده ۱۵ آیین نامه در بخش اجرای ساختمان، با رعایت بندهای ذیل و سایر ضوابط مقرر می تواند برای پروانه اشتغال به کار شخص حقوقی با صلاحیت اجرای ساختمان از وزارت راه و شهرسازی یا اداره کل اقدام نماید:

۱- داشتن اساسنامه شرکت دولتی و وابسته به دولت، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی به استثنای شهرداری ها که اقدام به تأسیس واحدهای سازمانی فنی خاص، چه در مرکز و چه در هر یک از نقاط مختلف کشور برای انجام کارهای ساختمانی نموده باشد، مشروط به اینکه تشکیلات سازمانی مربوط، به تصویب مراجع صلاحیت دار رسیده باشد.

۲- روزنامه رسمی حاوی آگهی تأسیس و آخرین تغییرات و تصویر مجمع عمومی و مدارک مربوط به ثبت آن در مورد انتخاب مدیر یا مدیران (اعضای هیات مدیره) و کسانی که دارای حق امضا می باشند.

۳- داشتن پروانه اشتغال شخص حقیقی برای مسئول واحد فنی سازمان (شخص حقوقی مزبور) در یکی از رشته های ساختمانی مندرج در قانون و آیین نامه که می بایست اسناد فنی و تعهد آور مربوط توسط وی تأیید و امضاء گردد.

۴- حداقل دو نفر از مدیران یا اعضای هیات مدیره تمام وقت آن (که یکی از آن دونفر می تواند مسئول واحد فنی باشد) دارای پروانه اشتغال مهندسی یا کاردانی با صلاحیت اجرای ساختمان باشند.

۵- ارایه مدارک عضویت معتبر حقوقی در سازمان نظام مهندسی و یا کاردانی ساختمان استان.

تبصره: در مورد تقاضای صدور پروانه اشتغال در پایه سه شخص حقوقی ماده ۱۵ آیین نامه در بخش اجرای ساختمان، برای حالتی که مدیران یا اعضای هیات مدیره آن مهندس و کاردان فنی باشند، مسئول واحد فنی آن شخص حقوقی، مهندس دارای پروانه اشتغال خواهد بود.

ب) حداقل تعداد دارندگان پروانه اشتغال و پایه مورد نیاز برای شخص حقوقی ماده ۱۵ آیین نامه در بخش اجرای ساختمان:

جدول شماره یک- حداقل تعداد دارندگان پروانه اشتغال و پایه							
ردیف	پایه الزامات	پایه ۳			پایه ۲	پایه ۱	ارشد
۱	حداقل تعداد دارندگان پروانه اشتغال (نفر)	۲	۲	۲	۲	۲	۲
۲	حداقل پایه مدیران یا اعضای هیات مدیره دارای پروانه اشتغال	کاردان	کاردان	مهندس	کاردان	مهندس	مهندس
		۱	۳	۱	۳	۲	مهندس پایه ارشد یا پایه یک حائز شرایط ارشد

پ) حدود صلاحیت و ظرفیت اشتغال شخص حقوقی (ماده ۱۵ آیین نامه) در بخش اجرای ساختمان:

۱- در اجرای تبصره ذیل ماده ۴ اصلاحیه آئین نامه تشکیلات حرفه ای کاردان های فنی، ابلاغی سال ۱۳۹۰ هیات محترم وزیران، عضویت شخص حقوقی متقاضی احراز صلاحیت مطابق این دستورالعمل که مدیران یا اعضای هیات مدیره آن کاردان فنی باشند؛ می بایست در سازمان نظام کاردانی ساختمان استان صورت پذیرد و بدیهی است اسناد فنی و تعهد آور آن توسط مسئول فنی دارای پروانه اشتغال به کار کاردانی تأیید و امضا می گردد.

۲- اعضای هیات مدیره یا مدیران شخص حقوقی نمی توانند از پروانه اشتغال به کار خود بصورت شخص حقیقی یا حقوقی تحت هر عنوان دیگر استفاده نمایند.

۳- حوزه فعالیت شخص حقوقی (ماده ۱۵ آیین نامه) در صلاحیت اجرای ساختمان در پایه های ۳ و ۲، استان محل عضویت و صدور پروانه اشتغال آن توسط اداره کل استان صورت می پذیرد و حوزه فعالیت شخص حقوقی مذکور در پایه های یک و ارشد، سراسر کشور و توسط دفتر توسعه مهندسی ساختمان (معاونت مسکن و ساختمان وزارت راه و شهرسازی) اقدام خواهد شد.

۴- ظرفیت اشتغال شخص حقوقی (ماده ۱۵ آیین نامه) مزبور مشروط بر اینکه کل پروژه (یا کار) را نزد یکی از شرکت های بیمه گر، بیمه کیفیت ساختمانی و مسئولیت نماید و مراتب برای مرجع صدور پروانه با رعایت ضوابط و مستندات مربوط احراز اطمینان گردد؛ شخص حقوقی مذکور می تواند از افزایش ظرفیت حداکثر ۵۰ درصدی، با رعایت پایه بندی مربوط در این دستورالعمل استفاده نماید.

جدول شماره یک - حدود صلاحیت و ظرفیت شخص حقوقی (ماده ۱۵ آیین نامه) برای اجرای ساختمان در هر برش زمانی							
ردیف	پایه	۳			۲	۱	ارشد
		۲ نفر کاردان	یک نفر مهندس یک نفر کاردان	۲ نفر مهندس	۲ نفر مهندس	۲ نفر مهندس	۲ نفر مهندس
۱	حداکثر تعداد طبقات	۵	۶	۷	۱۰	۱۵	بدون محدودیت طبقات
۲	حداکثر تعداد کار هم زمان	۳	۴	۶	۸	۱۰	۱۲
۳	حداکثر ظرفیت اشتغال در برش زمانی	۲۵۰۰ مترمربع	۵۰۰۰ مترمربع	۱۰،۰۰۰ مترمربع	۲۰،۰۰۰ مترمربع	۴۰،۰۰۰ مترمربع	۶۰،۰۰۰ مترمربع

ت) حدود صلاحیت مسئول اجرا (سرپرست کارگاه):

در هر کارگاه ساختمانی باید مسئول اجرا (سرپرست کارگاه) به عنوان نماینده تام الاختیار شخص حقوقی ماده ۱۵ مذکور به صورت تمام وقت حضور داشته باشد و به صاحب کار، دستگاه نظارت، مرجع صدور پروانه ساختمانی، سازمان استان معرفی گردد. صلاحیت شخص مزبور جهت ارائه خدمات فنی - مهندسی مطابق جدول زیر می باشد:

جدول شماره دو - حدود صلاحیت مسئول اجرا (سرپرست کارگاه)		
گروه الف و ب	گروه ج	گروه د
حداقل یک نفر مهندس عضو سازمان استان (دارای گواهینامه بهداشت، ایمنی و محیط زیست) در رشته های عمران یا معماری و یا کاردان فنی عضو سازمان نظام کاردانی ساختمان استان، دارای پروانه اشتغال پایه های ۳ و ۲ در رشته های عمران یا معماری یا معمار تجربی دارای پروانه اشتغال تجربی در هر یک از پایه ها	مهندس دارای پروانه اشتغال با صلاحیت اجرا در پایه سه یا بالاتر در رشته های عمران یا معماری یا کاردان دارای پروانه اشتغال پایه یک در رشته های عمران یا معماری یا معمار تجربی دارای پروانه اشتغال تجربی در پایه یک	حداقل یک نفر مهندس دارای پروانه اشتغال با صلاحیت اجرا در پایه دو یا بالاتر در رشته های عمران یا معماری

فصل سوم - شرایط لازم برای متقاضی پروانه اشتغال شخص حقوقی ماده ۱۵ آیین نامه برای تهیه و یا تایید نقشه و انجام کارهای

اجرا ساختمان (یا صلاحیت طرح و اجرا ماده ۱۵ آیین نامه):

الف) شخص حقوقی ماده ۱۵ آیین نامه که وظیفه تهیه و یا تایید نقشه و انجام کارهای اجرایی ساختمان را دارد؛ با رعایت بندهای ذیل و سایر ضوابط مقرر می تواند برای پروانه اشتغال به کار شخص حقوقی ماده ۱۵ آیین نامه با صلاحیت طرح و اجرا از وزارت راه و شهرسازی یا اداره کل اقدام نماید:

۱) داشتن اساسنامه شرکت دولتی و وابسته به دولت، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی به استثنای شهرداری ها که اقدام به تأسیس واحدهای سازمانی فنی خاص، چه در مرکز و چه در هر یک از نقاط مختلف کشور برای انجام کارهای ساختمانی نموده باشد، مشروط به اینکه تشکیلات سازمانی مربوط به تصویب مراجع صلاحیت دار رسیده باشد.

۲) ارایه روزنامه رسمی حاوی آگهی تأسیس و آخرین تغییرات و تصویر مجمع عمومی و مدارک مربوط به ثبت آن در مورد انتخاب مدیر یا مدیران (یا اعضای هیات مدیره) و کسانی که دارای حق امضا می باشند.

۳) داشتن پروانه اشتغال شخص حقیقی برای مسئول واحد فنی سازمان (شخص حقوقی مزبور) در یکی از رشته های ساختمانی مندرج در قانون و آیین نامه که می بایست اسناد فنی و تعهدآور مربوط توسط وی تایید و امضاء گردد.

۴) حداقل دو نفر از مدیران یا اعضای هیات مدیره آن (که یکی از آن دونفر می تواند مسئول واحد فنی سازمان باشد) دارای پروانه اشتغال مهندسی با صلاحیت های طراحی (یا محاسبه) و اجرای ساختمان باشند.

۵) ارایه مدارک عضویت معتبر حقوقی در سازمان نظام مهندسی ساختمان استان.

ب) سایر موضوعات مربوط:

۱) دارنده پروانه اشتغال شخص حقوقی ماده ۱۵ آیین نامه در صلاحیت طرح و اجرا، به غیر از طرحی که خود مجری آن می باشد؛ امکان ارایه خدمات مهندسی در بخش های طراحی و یا محاسبه برای پروژه های دیگر را نخواهد داشت.

۲) شخص حقوقی ماده ۱۵ آیین نامه دارای صلاحیت اجرا، برای دریافت صلاحیت طرح و اجرا می تواند از مهندسان دارای صلاحیت طراحی یا محاسبه، با توجه به صلاحیت حرفه ای مربوط از جمله؛ در رشته های عمران، معماری، تأسیسات مکانیکی و برقی به عنوان مدیران شخص حقوقی یا اعضای هیات مدیره تمام وقت متناسب با صلاحیت شخص حقوقی، در ترکیب خود استفاده نماید.

۳) اعضای هیات مدیره یا مدیران شخص حقوقی ماده ۱۵ آیین نامه، مجاز به فعالیت حرفه ای به عنوان شخص حقیقی و یا عضویت و فعالیت در سایر اشخاص حقوقی، از قبیل؛ طراح و ناظر ماده ۱۴ آیین نامه، تبصره ۴ ماده ۱۱ آیین نامه، مجری (یا سازنده)، انبوه سازی، دفاتر مهندسی طراحی و شرکت خدمات فنی آزمایشگاهی نخواهند بود و سازمان استان می بایست ظرفیت اشتغال افراد مذکور را در این زمینه مسدود نماید.

۴) چنانچه صلاحیت توأمان اعضای هیات مدیره یا مدیران شخص حقوقی ماده ۱۵ آیین نامه، متقاضی دریافت صلاحیت طرح و اجرا وجود نداشت؛ شخص حقوقی مزبور می تواند نسبت به تکمیل ترکیب اعضای هیات مدیره یا مدیران خود بصورت انفرادی و با صلاحیت های مربوط اقدام نماید.

۵) حوزه فعالیت شخص حقوقی ماده ۱۵ آیین نامه در صلاحیت طرح و اجرا در پایه های ۳ و ۲، استان محل عضویت و صدور پروانه اشتغال آن توسط اداره کل صورت می پذیرد و حوزه فعالیت شخص حقوقی مذکور در پایه های یک و ارشد، سراسر کشور و صدور پروانه اشتغال به کار آن توسط دفتر توسعه مهندسی ساختمان (معاونت مسکن و ساختمان وزارت راه و شهرسازی) اقدام خواهد شد.

۶) شخص حقوقی ماده ۱۵ آیین نامه دارای صلاحیت طرح و اجرا، در مدت اجرای پروژه ساختمانی می بایست دارای سرپرست کارگاه مطابق ضوابط مندرج در جدول شماره دو این دستورالعمل باشد.

پ) حدود صلاحیت و ظرفیت شخص حقوقی ماده ۱۵ آیین نامه:

جدول شماره سه - حدود صلاحیت و ظرفیت اشتغال شخص حقوقی ماده ۱۵ آیین نامه در صلاحیت طراحی (یا محاسبه) در هر برش زمانی			
ردیف	پایه پروانه اشتغال شخص حقوقی الزامات	سه	دو
۱	حداقل دو نفر مهندس از مدیران یا اعضای هیات مدیره، دارای صلاحیت های طراحی (یا محاسبه) و اجرا	دو نفر از رشته های عمران و معماری یا یک نفر در رشته عمران یا معماری و نفر دوم در یکی از رشته های تأسیسات مکانیکی یا برقی ساختمان	دو نفر از رشته های عمران و معماری یا یک نفر در رشته عمران یا معماری و نفر دوم در یکی از رشته های تأسیسات مکانیکی یا برقی ساختمان
۲	حداکثر تعداد طبقات از روی شالوده	۵	۱۰
۳	حداکثر تعداد کار هم زمان	۶	۸
۴	حداکثر ظرفیت اشتغال	براساس ظرفیت اعضای دارای پروانه اشتغال با ضریب ۱.۲	براساس ظرفیت اعضای دارای پروانه اشتغال با ضریب ۱.۴

جدول شماره چهار - حدود صلاحیت و ظرفیت اشتغال شخص حقوقی در صلاحیت طراحی (یا محاسبه) ماده ۱۵ آیین نامه در هر برش زمانی			
ردیف	پایه پروانه اشتغال شخص حقوقی الزامات	یک	ارشد
۱	حداقل دو نفر مهندس از مدیران یا اعضای هیات مدیره، دارای صلاحیت های طراحی (یا محاسبه) و اجرا	دو نفر از رشته های عمران و معماری یا یک نفر در رشته عمران یا معماری و نفر دوم در یکی از رشته های تأسیسات مکانیکی یا برقی ساختمان	دو نفر از رشته های عمران و معماری یا یک نفر در رشته عمران یا معماری و نفر دوم در یکی از رشته های تأسیسات مکانیکی یا برقی ساختمان
۲	حداکثر تعداد طبقات از روی شالوده	۱۵	بدون محدودیت طبقات
۳	حداکثر تعداد کار هم زمان	۱۰	۱۲
۴	حداکثر ظرفیت اشتغال	براساس ظرفیت اعضای دارای پروانه اشتغال با ضریب ۱.۶	براساس ظرفیت اعضای دارای پروانه اشتغال با ضریب ۱.۸

۱) در صورتی که پروژه ساختمانی مشمول این دستورالعمل، نیازمند استفاده از خدمات مهندسی در بخش طراحی در سایر رشته های مهندسی ساختمان (شهرسازی، نقشه برداری و ترافیک) باشد؛ شخص حقوقی ماده ۱۵ آیین نامه با صلاحیت طرح و اجرا مجاز به استفاده از خدمات اشخاص دارای صلاحیت در رشته مورد نیاز خواهد بود.

فصل چهارم - سایر شرایط:

- ۱- در خصوص درخواست متقاضیان اعمال تغییرات در ترکیب اعضای مدیران یا هیات مدیره اشخاص حقوقی مشمول این دستورالعمل، درخواست مربوط می بایست در اداره کل و سازمان استان با رعایت ترتیبات و تشریفات قانونی بررسی و طی تشریفات مقرر در این دستورالعمل اعمال گردد. در صورت عدم اعلام مراتب در موعد قانونی، ضوابط مقرر در تبصره ذیل ماده ۱۰ آیین نامه اعمال خواهد شد.
- ۲- سازمان استان (و درخصوص شخص حقوقی کاردانی ماده ۱۵ آیین نامه در بخش اجرای ساختمان، سازمان نظام کاردانی استان) مکلف است با هماهنگی اداره کل استان اطلاعات دارندگان پروانه اشتغال اشخاص حقوقی با صلاحیت اجرا و یا طرح و اجرا را به نحو مقتضی از جمله در سامانه خدمات مهندسی یا کاردانی سازمان استان بارگذاری نمایند.
- ۳- چنانچه دارندگان پروانه اشتغال اشخاص حقوقی ماده ۱۵ آیین نامه با صلاحیت اجرا و یا طرح و اجرا در یک دوره یا مقطع زمانی، متقاضی اجرا و یا طرح و اجرا برای پروژه ای خارج از ظرفیت اشتغال تعیین شده خود باشند، می بایست نسبت به ارائه ضمانت نامه یا بیمه نامه مسئولیت یا تضمین کیفیت خدمات مهندسی به نفع مالک و یا مالکان بعدی به میزانی که توسط مؤسسات ضمانت کننده یا شرکت های بیمه گر قبل و تضمین شده، پس از تایید اداره کل یا وزارت راه و شهرسازی اقدام نمایند.
- ۴- هیات چهار نفره استان (۵ نفره استان تهران) می تواند متناسب با مقتضیات و شرایط استان و با پیشنهاد اداره کل، نسبت به افزایش یا کاهش حداکثر ۲۰ درصدی تعداد کار یا ظرفیت اشتغال اقدام نماید.
- ۵- سایر شرایط برای دارندگان پروانه اشتغال شخص حقوقی ماده ۱۵ آیین نامه با صلاحیت های اجرا و یا طرح و اجرا به ترتیب مقرر در قانون و آیین نامه و با توجه به فرم تقاضای پروانه اشتغال شخص حقوقی تعیین و اعلام می گردد.